
◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

INNHold: Hoffmannens vei. — Vladimir Solovjev — i sitt forhold til katolisismen. — En gripende natt-prosesjon — Fiendskap mot barnet. — Bokanmeldelser. — St. Josefs forening i Oslo 40 år. — Fra Vikariatet. — Hjertelig takk. — I kikkerten. — Herhjemme — og derute. — O. K. Y. — Innsamlingen til fond for „St. Olav“.

RETT + OG + SANNHET

Hoffmannens vei.

Vår tids religiøse mentalitet er gjennomgående helt subjektivt og individualistisk innstillet.

Den moderne kristendomsforkynnelse bygger næsten alltid på den forutsetning, at religionen er noget som alene er avhengig av det enkelte menneske. Under henvisning til et eller annet skriftsted, for eksempel «Guds rike er innen i eder», hevder man den enkeltes religiøse uavhengighet av almengyldig trosbekjennelse, av kirkesamfund og presteskap.

Dette gjengse religiøse syn lar sig ikke forene med kristendommen i dens opprinnelige skikkelse, således som den syner sig i vekst og utbredelse i apostlenes gjerninger. Nylig leste vi således det avsnitt av dette skrift, som forteller om den etiopiske hoffmanns vei til Kristus — og den enkle lille beretning inneholder nogen momenter av stor rekkevidde som vi her vil peke på.

Vi hører at en hoffmann, som hadde en høi stilling og stor makt i sitt hjemland var «kommet til Jerusalem for å tilbe» og at han befant sig på hjemveien. I sin iver etter å nå frem til religiøs klarhet satt han i vognen og studerte de hellige skrifter. Han holdt just på å lese hos Isaias profetier om den lidende Messias, da diakonen Filip trådte hen til ham og spurte: «Tror du at du forstår hvad du leser?» Etioperen kjente sin begrensning og svarte straks: «Hvorledes kan jeg det uten at nogen forklarer mig det?»

På hans anmodning begynte så diakonen å fortelle ham hvorledes profetien var gått i oppfyllelse ved Jesu Kristi lidelse og død. Hoffmannen blev efterhvert så grepet, at han, da Filip sluttet å tale, bad om å bli døpt, og det blev han efter at han hadde avlagt den

bekjennelse som inneholder hele den kristne tro: «Jeg tror at Jesus Kristus er Guds Sønn».

Denne lille beretning omhandler imidlertid ikke alene den etiopiske hoffmanns vei til Kristus — den har bud til alle søkende mennesker ved sin sterke påpeken av det faktum: veien til Kristus går gjennom *Kirken*, dens tjeneres forkynnelse av evangeliet og deres forvaltning av Sakramentene. Ti vel var hoffmannen besjelet av den beste vilje og hadde gjort alt hvad der stod i hans makt for å finne frem til sannheten — og han nådde frem. Dog ikke ved hjelp av personlig opplevelse eller private åpenbaringer, men ved den veiledning han fikk av diakonen Filip. Først da denne forklarte ham den hellige skrift fikk teksten det innhold og den mening, etioperen ikke av sig selv hadde vært istand til å opdage. Men hans ønske om å nå frem til sannhetens lys hadde vært så ekte, at han med glede hadde tatt mot den hjelp og den veiledning som blev tilbudt ham av en ukjent.

La oss tenke over hvad det i grunnen vil si, at denne mektige mann virkelig lot sig undervise av et menneske, som han antagelig må ha syntes stod langt under ham både socialt og kulturelt. Men ikke nok med det — til og med bad han om å bli døpt, og den fornemme herre stiger ydmykt ned i vannet for gjennom dåpens symbolske renselse å få del i sjelens renselse for all synd.

Hoffmannens vei til Guds rike er — kan man gjerne si — allemannsvei, så likefrem og jevn er den. Den har ingen interessante momenter, ingen dramatisk spenning, som kan stimulere den lyst til sensasjonelle opplevelser som ligger latent i de fleste menneskers forfengelighet. Intet opsiktsvekkende eller eiendommelig

preger den — det er en alfarvei som alle kan gå både små og store. Der kreves kun den gode vilje, d. v. s. viljen til å la sig belære og betjene av de av Kristus innsatte prester istedetfor å stole bare på det, man selv kan finne ut av ved å «studere skriften». Da hoffmannen ydmyk bekjente at han ikke kunde greie sig alene og villig tok imot hjelpen han fikk — ga han eksemplet for alle dem som gjerne vil finne Gud, men som enn ikke fant ham da de var «i Jerusalem for å tilbe».

Hvor mange av vår tids mennesker er ikke som hin

hoffmann på vei bort fra det «Jerusalem», som har skuffet dem, mens de dog ikke kan slippe håpet på, at alt det kristendommen forkynner må være sant og derfor forsøker fremdeles å finne klarhet, selv om de ikke forstår noe av det som skriften taler om lidelse — men hvor mange er det som ber om den undervisning som *ene* kan gis av dem, der handler i Kristi navn og med Kristi kraft som lærere og gode hyrder? Skjønt kun *den* veiledning fører frem til Sakramentene og der ved til Sakramentenes innstifter: til Kristus. Til Guds rike — til Gud.

Vladimir Solovjev — i sitt forhold til katolisismen.

I.

Tidsskriftet «Janus» inneholdt fornylig — i nr. 10, årgang 1933 — en artikkel av den russiske filosof Vladimir Solovjev (1853—1900), som synes vel egnet til å forvirre begrepene om denne store konvertitts livsanskuelse og trobekjennelse. Hans utviklingsgang mot katolisismen og den fullstendige forandring som denne utvikling skapte i hele hans innstilling, idet denne fra utpreget katolskfiendtlig endredes til en dyp kjærlighet og beundring for Kirken, fremgikk nemlig ikke av denne artikkel — og det kan derfor være på sin plass å oppfriske erindringen om ham og den kraft, hvormed han alltid trådte i skranken for den katolske tro og særlig for det pavelige supremati.

Fra det øieblikk av hvor Solovjevs filosofiske refleksjoner hadde ført ham til erkjennelse av katolisismens sannhet, optok han en sterk propaganda blandt sine landsmenn. Men denne propaganda støtte stadig på hindringer på grunn av den lange tid som den russiske og den katolske Kirke hadde vært adskilt. Det var navnlig to prinsippsspørsmål som dannet de største hindringer — det ene var det pavelige supremati, det annet det rent dogmatiske «Filioque». Men Solovjev arbeidet ufortrødent og med hele sin lysende intelligens og religiøse begeistring for en forening — fra 1883 av begynner han således å undertegne alle sine brever til sine venner med den bønn som lå ham særlig på hjerte: «Forøvrig mener jeg at Kirkens enhet må gjenoprettes». Solovjevs forbindelse med mgr. Strassmayer, biskop av Bosnien og Kroatien, en glødende katolikk og slavisk patriot, tilhører samme epoke. Den begynte med brevveksling og resulterte i et langt besøk som Solovjev avla biskopen i sommeren 1880 og gjentok et år senere. De samtaler som utspant sig mellom de to blev av stor betydning for Solovjev ved å befeste og klare hans katolisisme og gav sig praktisk utslag i hans literære arbeider — først og fremst i hans studie over «Theokratiets historie og fremtid», som skulde utkomme i tre bind omfattende historie, filosofi og den åpenbarte teologi. Kun det første utkom under store vanskeligheter — men vi kjenner hele dette meditasjonsverks storslagne plan, som i korthet er denne:

Som skaper av verden vil Gud at hans skapninger skal motta den herlighet og den uskyldighet, som de mistet som følge av arvesynden. Men den menneskelige verdighet er gjenopreist ved Kristus, den annen Adam. Da Jesus Kristus grunla sin Kirke, forenet han hele menneskeheten med sig i den — under én hyrde. Denne synlige forening eksisterer den dag i dag — den er det synlige tegn på Kristi sanne Kirke. Men hvorledes skulde denne forening opprettholdes om intet synlig bånd forenet alle de troendes religiøse bestrebelse? Menneskehetens guddommeliggjørelse gjennom anerkjennelse av et katolsk teokrati er derfor det mål, som Gud setter for alle disse bestrebelse. Det blev profetert i det gamle Testamente og det opfyltes ved Kristi nedstigen på jorden. Verdenshistorien er i sin grunn historien om menneskenes motstand og Guds barmhjerthet. De store begivenheter i dette drama er: Israels utvelgelse og dets belæring ved profetene — Ordets inkarnasjon og den Helligånds mystiske og virkelige bistand gjennom Kirken.

En ny fase forberedes nu: den synlige forening av alle dem som Kristus har ført til sin Kirke. Denne synlige forening under den romerske paves autoritet fører de troende mot den guddommelighet som Gud har lovet dem. Den betegner åndenes herredømme over materien — de spirituelle og religiøse interessers supremati over de økonomiske og politiske — Kirken over staten.

Dette omtrent var innholdet av dette Solovjevs arbeid, som kun utkom i et bind, hvis publikasjon blev forbudt av den russiske censur, og derfor så lyset i Agram, Bosnien. Vi skal citere nogen av de betydningsfulle passus:

Solovjev skjelner imellem et trosbegrep før og etter Kristus. «Før Kristus hvilte den menneskelige ånd på sig selv, lengtes efter den guddommelige sannhet og søkte den. Alt dette forandredes, da den levende sannhet kom til jorden i Kristus. Nu er det vår hovedplikt å akseptere den guddommelige åpenbaring og strebe efter å virkeliggjøre den i oss selv og i samfundslivet.»

Kristus har selv skapt sin Kirke som et privilegert Guds samfund — dens medlemmer er vel mennesker,

men helt anderledes enn den øvrige del av menneskeheten. Under sitt jordiske liv talte Kristus til alle dem som vilde høre på ham — den opstandne Kristus taler kun til sine disipler. Det har sin dype årsak som vi kan forklare når vi sammenligner den katolske Kirke med en katedral. Den er bygget op av stener, men de forskjellige stener har ikke like stor betydning. Nogen er de viktigste på grunn av deres arkitektoniske plass og deres forhold til arkitektens plan. Det samme kan sies om det kristne samfund: også blandt dets medlemmer er der dem, som befinner sig i en særlig overensstemmelse med den guddommelige arkitekts plan: det er hierarkiet. «En lægmann kan ved sine personlige egenskaper være de største helgeners likemann, men disse personlige egenskaper gir ham ingen hierarkisk rett». Hierarkiet har mottatt direkte fra Jesus sine rettigheter til å formidle mellom Gud og menneskeheten. «I pavens person opprettholdes den forbindelse med Kristus — det synlige og absolutt nødvendige bånd» — dette er Solovjev's autentiske ord.

«Det vilde være en synd om man i enhver vanskelig situasjon ventet et mirakel, et synlig uttrykk for den guddommelige vilje. Da vilde alt bli altfor lett. Men forsynet vil heller ikke la oss helt uten hjelp — den guddommelige vilje skal tilkjennegis de troende og deres frie vilje skal det da overlates om de vil følge Guds vilje eller fornekte den. Heri ligger de troendes moralske og religiøse ansvar, som bringer dem evig frelse eller fortapelsen!»

Om den autoritet som dømmer i alle de troendes felles interesser representerer den katolske Kirke i pavens person. Det er således altså, at «lydighet mot Gud kun er mulig ved lydighet mot presteskapet, som stammer fra ham».

I 1888 kom Solovjev til Paris og holdt en konferanse som blev offentliggjort under titlen «Den russiske idé». Problemet, som han behandlet, var intet mindre enn «Russlands eksistensberettigelse i verdenshistorien». Han gikk ut fra menneskehetens essensielle og reelle enhet som man må akseptere som en religiøs sannhet fordi den bevises av den rasjonelle filosofi og bekreftes av de eksakte videnskaper. Og når vi aksepterer denne substantielle enhet fører dette oss altså logisk til å se på hele menneskeheten som et stort kollektivt vesen eller en social organisme, hvis levende lemmer representeres av de forskjellige nasjoner som hver har sin bestemte oppgave i menneskeslektens almindelige liv. Den organiske funksjon, som en nasjon således utfører i det universelle liv, er dens *sanne idé*, dens evighetsoppgave etter Guds plan.

Men menneskeheten er ikke bare en fysisk organisme — den er også av moralsk vesensart med en moralsk oppgave — altså er dens idé, som Guds idé, absolutt ikke bare å utfolde sig i kulturelle og religiøse nødvendigheter, men ene og alene en moralsk forpliktelse. Guds tanke, som er den guddommelige og uavvendelig skjebne for alt ubevisst og ubevisst menneske et valgt og bestemt uttrykk eller ei. Hans liv

av valget, men han kommer aldri utenom det, og kan ikke undra sig Guds plan med ham.

Hvilken plan er det så som menneskeheten skal følge? spør Solovjev, og han svarer:

«Zoologene kjenner ufullendte dyrearter, hvis organer er mangelfullt utviklet enten på den ene eller annen måte, og som lever så isolert, at man næsten kan si at dyret i sig selv, i sin helhet, bare er en tanke. Slik levet også menneskeheten før kristendommen — ti den var i virkeligheten bare som «disjecta membra» (adskilte lemmer) av det universelle menneske. Menneskehetens essensielle enhet var bare en forjettelse, en idé. Men denne idé fikk form i det øieblikk da alle veseners felles midtpunkt fikk plass i Kristus. Fra det øieblikk av eksisterer det store samlede menneskesamfund reelt på jorden. Det er ennå ikke fullkomment, men det arbeider mot fullkommenheten ved å utvikle sig mer og mer — og denne utvikling finner sted i den katolske Kirke, som i sig bærer dette samlede centrum. Og Solovjev presiserer: «En families virkelige enhet finnes kun, hvor den ledes av en far eller en som er i hans sted». Ved dette eksempel mener han: «at den katolske religions faderprinsipp finner uttrykk i det kirkelige hierarki, som forener om sig alle nasjonale og individuelle elementer ved å vise den et levende billede og en levende representasjon av det himmelske faderprinsipp».

Efter på denne måte å ha definert den hele menneskehets mål, fortsetter Solovjev med å definere en nasjons oppgave slik: «Ifølge sine særlige betingelser å delta i Kirkens liv og føre den katolske civilisasjon videre i kraft av sin særegne begavelse». Og ut fra dette anser han Russlands plass som den å sette alle sine nasjonale krefter inn på å danne et samlede centrum for den menneskehet, hvis basis er Kirken på klippen — den katolske Kirke. Han påviser, hvorledes Vesterlandenes oppgave gjennom århundrer har vært et moralsk og intellektuelt kulturarbeide mellom Europas barbariske folkeslag, mens Russland har ofret sig mer for det asketiske og mystiske liv — men hvorledes oppgaven nu er å la alle disse krefter møtes i Kristi sanne Kirkes tjeneste.

Vi skal i en følgende artikkel se hvorledes Solovjev går ennå dypere inn på det pavelige supremati og den katolske Kirkes sannhet.

(Fortsettes).

En gripende natt-prosesjon.

Av provincialforstanderinnen har vi fått tillatelse til å gjengi et stykke av et brev, som en heravværende St. Josefssøster har mottatt fra sin gamle far, som tross det at han har passert de sytti år, dog selv deltok i den nattlige botsprosesjon som han forteller om og som fant sted i Aachen natt til Pasjonsøndagen — «så blev klokken 11 og ved St. Adalbertsstiftelsen samlet vi oss — alle vi katolske menn i Aachen, ordnet efter våre sogn. Til sist var vi langt over 15 000 — sier de som hadde med ordenen å gjøre og som hadde med seg de første av oss begynte

å komme allerede litt over kl. 9, og kl. 11 var vi alle samlet, da botsklokken i Adalbertstårnet begynte å sende sine tunge slag ut i nattens dype mørke. Det var så stille, så stille ellers — kun klokkeklang. Så satte vi oss i bevegelse — femten tusen menn fulgte vi Kristus som vår fører og Hans korstegn, hyllet inn i pasjonsukens violette klede, blev båret foran oss. Stille og tause gikk vi gjennom de stille og tause gater — i nattens mørke. Hvor om dagen storbyens pulserende ferdsl med bilenes motorlarm og trikkenes klemte utfolder sine tusen forskjellige lyd — der hører vi nu kun våre egne skritt, varsomme, stille går vi. De få som ennu ferdes på gatene stanser ved synet av vår tause bekjennelse — kanskje vil de neste år komme med i våre rekker. Vi går — vi har våre rosenkranser i våre hender og vi beveger lebene mens vi ber — men vi ber lydløse. Gjennom den snevre Adalbertsgate, over den åpne Friederich—Wilhelmsplass, over den indre bydels kanalgraver til Grosskölnstrasse. Nu sender

fra alle tårn botsklokkene sine manende toner ut — vi er fenten tusen menn i bønn: menn i sin beste alder, vi gamle med grå hår, ynglinger fylte med håp og livsglede, prester og lægfolk, fattige og rike, arbeideren og den lærde mann, alle aldre, alle stender — vi er *ett* katolsk folk med den samme kjærlighet til Gud, brennende i våre hjerter — vi er alle grepne av stundens alvor.

Denne stille botsgang gjennom de nattemørke gater har samlet oss, beredt våre hjerter og åpnet dem for Gud: «Den som er av Gud, hører Guds ord» — forkynter presten med Pasjonssøndagens evangelietekst — og i denne natt lover vi å høre. Vi fordeler oss, da klokken er blitt to, i tre forskjellige kirker, for å motta den hellige påsekommunion. Fra Sakramentene strølmer velsignelsen ut mot oss — og med presten foran alteret bereder vi vårt hjerte til bolig for Frelseren. Og så synger vi til sist alle den herlige bekjennelse: «Wir sind im wahren Christentum —».

FIENDSKAP MOT BARNET

Det høres rart ut: eksisterer der virkelig et fiendskap mot det uskyldige barn — fra oss, som lever i «barnets århundre?» Vi som gir våre barn skolepalasser med alt mulig hygienisk utstyr — vi som utpønsker de klokeste pedagogiske systemer — den sundeste påkledning — den næringsrikste kost — de forstandigste leker?

Ja, vi gjør vel det — samtidig med at vi erklærer det krig på kniven! For det første ved overhodet å nekte det livet — for det annet ved å drepe det allerede levende barn på dets allertidligste stadium: som foster. Og for det tredje ser vi jo hvorledes barnemord under og like etter fødslen stadig øker med gruppevekkende tall.

Nylig avholdtes i Wien en kongress for familiebeskyttelse og på den holdt den berømte læge dr. Herbert Orel, overlæge ved St. Annas barnehospital i samme by, en gripende tale, hvori han blandt annet uttalte:

Barneantallet er meget lavere nu enn før krigen — men oldingenes antall er steget betydelig. Befolkningsstatistikkeren sier at døden har fått en første prioritet på folket. Ti det er et uhyggelig fenomen at gjennomsnittsalderen i de fleste av Europas stater er langt høyere nu enn før i tiden. Det betyr nemlig ikke, at sundhetstilstanden er bedre nu — det betyr at *barn* ganske enkelt mangler. Nasjonene er blitt et folk av gamle. Rasen foreldes. Slekten utdør.

Dr. Orel gav en forferdende statistikk over den umoralske fødselsregulerings ødeleggelser. Og han tilføjet: Jeg har i den siste tid spurt 104 barselskvinner på en fødeklinikk om de har ønsket det barn de har født til verden eller ei. Svarene var nedslående: langt over halvparten erklærte at barnet var uvelkomment. Næsten alltid fordi man ikke ønsket å øke familiebyrden. Og det ikke alene i økonomisk betydning — i de sosialt høierestillede og altså pekuniært bedre stillede kretser var forholdene de samme — om ikke verre.

Ti det var ikke nød og elendighet som i begynnelsen av dette århundre hitførte den skrikende nedgang i fødselsantallene — tvertom var det hele det økonomiske opsving med derav følgende materiell nydelsessyke som forårsaket det. Efter krigen kom så de økonomiske bekymringer — og først og fremst arbeidsløsheten. Men bak disse tilsynelatende så plausible grunner ligger den *virkelige* årsak: materialismens ødeleggende grep om alt og alle, hvor den finner sine redskaper i visse sociale og politiske retninger og endog slipper innenfor selv kristne menneskers dører — ikke så meget av bevisst ond vilje, som av en viss moralsk avstumpning og en viss slapp etterlignelsesdrift. Man hører jo dog ofte halvt skamfulle forsøk på å undskylde og forklare barnefiendskapet — men man hører dessverre også ofte en kynisk bekjennelse av en helt egoistisk livsinnstilling.

Det er derfor utelukket at der kan inntre nogen bedring på disse områder før der skaffes plass for den livsanskuelse som den katolske Kirke forkynter. Så lenge ikke menneskesjelens sanering kommer i første rekke av et folks opgaver, så lenge kan vi ikke vente at faren for folkets utdøen skal være forbi.

Man kan mulig dømme de forskjellige metoder å regulere fødslene på mildere eller strengere — direkte barnemord og fosterfordrivelse strengest — men allikevel er der biologisk sett ingen forskjell på et foster, en nyfødt eller et voksent menneske. Alle eier de *liv* — å tilintetgjøre dette liv er alltid *mord*.

Derfor har den katolske Kirke helt rett, når den ikke går med på kompromiss i disse prinsippsspørsmål. Den ekteskaps-rundskrivelse, som den nuværende pave har offentliggjort, tillater kun én form for fødselsregulering når særlige grunner taler for det: den efter frivillig overenskomst utøvede ekteskapelige avholdenhet.

Således talte altså denne Wiener barne- og kvinne-

læge, som åpent bekjente sig til den katolske sædelære via familielivets forferdende demoralisasjon. Men selvfølgelig krevet doktoren også en sund og økonomisk samfundsreform som understøtter disse moralske prinsipper ved å gi materielt dårligstilte de nødvendige hjelpemidler til å kunne underholde og opdra en barneflokk. Nettopp denne side av den sociale familiebeskyttelse blev sterkt betonert på kongressen fra så å si alle hold. Og alle uttalelsene samledes i en resolusjon som blev overrakt regjeringen og hvori det het:

«Regjeringen anmodes om å opta følgende passus i den nye forfatningslov: Staten betrakter det kristne ekteskap som det uerstattelige grunnlag for sin samfundsmessige opbygning. Dets beskyttelse og befordring erklæres derfor å være en offentlig statsinteresse av aller største betydning og den føler det derfor som sin forpliktelse gjennom lønnsregulering og skattelettelser og andre direkte beskyttelser å skape en slik økonomisk leveste for familieforsørgere at det blir lett å opdra et naturlig antall barn i hjemmene, ved at der skapes en viss sikkerhet for det nødvendige utkomme, og ved en byggepolitikk, som skaffer gode og sunde boliger for familiene. Regjeringen anmodes tillike om å sørge for at der overalt innføres obligatoriske utligningskasser, slik at barnerike familiers økonomiske byrder lettes.

Et slikt familieprogram kunde være ønskelig å få satt på dagsordenen også andre steder enn i Wien!

BOKANMELDELSER

«Cantemus Domino» — Den nye salmebok.

Vår nye katolske salmebok er utkommet. Den inneholder de gamle salmer i samme rekkefølge som før, med noen få sproglige forandringer. En anbefaling trenger den altså ikke. Så mange har jo funnet i disse vers og melodier alt det som synger, ber, klager, jubler i deres eget hjerte, at de alltid med glede vil høre dem igjen. Ny er boken imidlertid på grunn av et «tillegg» som bringer over 60 nye salmer og hymner. Heller ikke dette tillegg behøver nogen anbefaling. Det vil snart selv bane sig veien, for det er meget verdifullt.

For det første finner vi i det den latinske tekst og den norske oversettelse av hymner som er lånt fra liturgien, f. eks. «Magnificat», Jomfru Marias lovsang (Lukas 1). Prestene leser den hver dag i breviaret til Vesper. Men den egner sig fortrinlig som takkesalme ved den sakramentale velsignelse, især på høitidsdager til ære for Jesu mor. Sunget — på latin! — etter en av de 8 kirketonararter, vekselvis mellom kor og menigheten, har den en meget høitidelig virkning.

Direkte lånt fra liturgien er også de ny-norske oversettelser av «Victimae Paschali», «Veni Sancte Spiritus», «Vexilla regis», «Crux fidelis». Disse sekvenser og hymner er perler av liturgisk poesi. Oversetteren har forstått både å gripe originalens innhold og å gjengi det i en sådan metrisk og rytmisk form, at den norske tekst kan synges etter den samme gregorianske melodi som den latinske. Ingen annen melodi vilde forøvrig kunne måle sig med den gregorianske, og ingen annen oversettelse vilde jeg ønske mig heller.

Det var også en heldig tanke å gi oss noen av våre gamle salmer fra før reformasjonen tilbake, f. eks. «Det hev ei rosa sprunge», «Jeg synger julekvad». (Jeg savner den eldgamle påskesalme «Krist ist erstanden» med sin herlige melodi i den doriske toneart). Disse gamle salmers poetiske og musikalske skjønnhet bunder i liturgien og i den gregorianske sang. De har derfor krav på en hedersplass i våre kirker.

Endel ny-diktete salmer er kommet til. Noen av dem er allerede blitt offentliggjort i «St. Olav» ved forskjellige anledninger. I alle er der en rikdom av andaktsfull meditasjon iført et enkelt og edelt sprog; i alle er der poesi; og så personlige de enn er i sin inspirasjon og så forskjellige fra hverandre i stemning og rytme, røber de allikevel vår dype, katolske, felles andakt for de hellige mysterier de synger om, for Jesu mor eller for andre helgener. Blandt disse gleder vi oss over å finne de norske igjen. Lenge har vi ønsket å kunne synges til ære for St. Torfinn, Sta. Sunniva og de andre store skikkelser fra den katolske fortid her i landet. Nu eier vi vakre salmer for å uttrykke vår takk til de heroer som har kristnet Norge. Vi får også en ny og meget skjønn hymne til Hellig Olav — en hjertelig takk til de fromme diktere!

Måtte den nye «Cantemus Domino» snart finnes i alle kirker og i alle hjem. Mgr. Kjelstrup, som har påtatt sig å utgi den, vil sikkert ikke ønske sig nogen annen lønn for sin møie.

A. J. Lutz, O. P.

Ronald Fangen: «Dagen og veien». (Gyldendal).

Denne bok inneholder en rekke tidligere utkomne artikler om litteratur og samfundsspørsmål, samt en del taler Fangen har holdt i egenskap av Forfatterforeningens formann.

De spørsmål og emner som behandles har alle aktuell interesse, flere av dem endog i meget høi grad. Det gjelder særlig de avsnitt som behandler kulturens stilling i Europas land idag. Drøftelsen er alltid preget av Fangens vederheftighet og grundighet. Dette gir undertiden fremstillingen unødig bredde, men det er et utslag av forfatterens redelige vilje og intense arbeide for å trenges inn til sakens kjerne. Boken er derfor ikke det man pleier å kalle «betagende» — den gir ikke en flyktig stemning, men man får utvilsomt megen og varig utbytte av den.

Ronald Fangen kjemper konsekvent og uførtødent for vesterlandsk kultur. Han er på samme tid bevisst europeer og nasjonalt innstillet. Han vil hevde det nasjonale ved vidsynt forståelse av andre folks kulturinnsats og ved en fast tro på samarbeidets nødvendighet for hevdelsen av europeisk kultur-felleskap og nasjonalt åndsliv. Dette er en innstilling til kulturen som vi godt kan betegne som katolsk: viljen og evnen til å forene det almenmenneskelige med partikularismens verdifulle elementer.

Men med å si dette vil vi ikke ta hans forfatterskap til inntekt for vårt livssyn eller underskrive alle hans påstander. For eksempel kan vi ikke følge ham når han påstår at reformasjonens brudd i Skandinavia var religiøst og ikke politisk som i England under Henrik VIII. Lutherdommens innførelse i Norge var vitterlig ikke fremkalt av noget folkeønske, men en følge av den dansk-norske konges aksjon. I hvilken utstrekning denne aksjon var bestemt av religiøse faktorer eller av begjær etter kirkegods, derom kan det diskuteres. Vi synes også at han overser kristendommens sociale prinsipper i den forøvrig

helt befødiede kritikk han retter mot Hallesbys sedelære. Kristi evangelium inneholder tydelige krav om å øve social rettferdighet og å arbeide for rettferdighetens og fredens sak.

Men alt i alt er Fangens essaysamling en verdifull og tankevekkende bok, som utvilsomt har en stor misjon i vårt land just nu, da man støter på så meget ufordøjet diktaturbeundring.

H. J. I.

St. Josefs forening i Oslo 40 år.

Er det mulig at St. Josefs forening allerede er 40 år?

Men allikevel kan man spørre: Er den ikke eldre?

— Den må være nokså gammel, da det nu ikke er mulig å finne et medlem fra foreningens første tid. Dens første protokoll er borte, så man har ingen autentiske kilder å øse av, når man vil fortelle noget fra den første tid, det blir minnene man må holde sig til og hukommelsen, så godt det lar sig gjøre.

Den første direktør og stifteren av St. Josefs forening var pastor Erik A. Wang, en god prest, en god nordmann og en mann med et smil til alle og et lunt blink i øiet som gjorde alle de han kom sammen med til hans venner. Det blev stor tilslutning til foreningen i dens første tid, alle katolske menn i Kristiania var ganske sikkert med, derom vidner de store tiltak der blev utført ganske tidlig. Såvidt vites var Robert Wasler den første formann og han vedblev å være det i de første 10 år. Han var en god katolikk og en mann med den rette festivitas, som gikk inn i arbeidet med alle krefter og vant alle for sig. Intet under derfor at foreningens arbeide har gode frukter, med 2 slike menn i spissen. Av utendørs foretagender kan erindres en utflukt med dampskib til det populære utfluktssted Ilgjernes, en mil ute i Oslofjorden. Det var stor deltagelse og stor begeistring for det vellykkede arrangement. Året efter tur med løvprydede flyttevogner til Tyrigraven ved Gjersøen, en lang og anstrengende tur.

Det som minnes best er St. Josefsforeningens juletre-fester. Så hyggelige som disse var både for barn og voksne.

I årene 1907—08 ebber tilslutningen til foreningen litt efter litt ut, så at man i dette siste år helt innstiller møtene. Oslo katolske Ynglingeforening var imidlertid stiftet og var under dyktig ledelse vokset sterkt og hadde samlet mange katolske unge menn, og da St. Josefs forening i 1913 gjenoptok sine møter, blev det de unge menn fra Ynglingeforeningen som nu satte sitt preg på den. Samme år holdtes en vellykket aften- underholdning til inntekt for et av menighetens barn, der ved et ulykkestilfelle mistet begge ben. Fra høsten 1917 blev møtene innskrenket til et møte i måneden, mot før ukentlige, på grunn av mangel på brensel. Våren efter kunde de ukentlige møter igjen begynne.

Efter krigsårene innvandret mange utlendinger vesentlig tyskere til byen. Foreningen besluttet å gjøre noget for om mulig å samle disse om kirken og få de med i menighetene. Fra høsten 1921 og i vel et år holdtes møter med tysk program, og disse møter blev meget populære og hadde god virkning.

I 1929 foretok man en utlodning blandt medlemmene til inntekt for tilskudd til pilegrimsferd til Stiklestad i 1930 med det resultat, at 10 mann av medlemmene var med på ferden. I anledning 40 års jubileet for Pave Leo XIII's «Rerum Novarum» hadde foreningen innbudt alle katolske menn i Oslo til å høre Pater Lutz's foredrag om «Arbeidsspørsmål i lys av den katolske religion». Foredraget hadde samlet «godt hus».

Dette er i korte trekk endel av det arbeide som er utført i årenes løp for å fremme foreningens formål å samle alle katolske menn i Oslo og omegn i foreningen og styrke og opmuntre til et sant katolsk liv. Det har den ganske sikkert bidratt til. De nuværende lover er siste gang revidert i 1932 og approbert av Biskop Mangers året efter. Den nuværende direktør, dominikanerpater Vanneufville, har vært i stillingen siden 1927. Foreningen feirer sitt 40 års jubileum med fest i Bispegårdens festlokaler søndag kl. 19.

O. B. O.

Fra Vikariatet.

Ved en apostolisk skrivelse for 2. april 1934 har den hellige Fader utvidet jubelåret til hele den katolske verden, så at alle kan bli delaktige i de nådegaver som under selve jubelåret var forbeholdt dem som reiste til Rom. Disse nådegaver kan opnåes fra Hvite-søndag 1934 til Hvite-søndag 1935, hver gang følgende av paven selv fastsatte betingelser oppfylles:

1) Verdig mottagelse av botens og alterets Sakramenter.

2) 12 (tolv) besøk i de kirker som biskopen bestemmer, idet der bedes:

1) Foran Sakramentalteret: 6 Fader Vår, 6 Hil dig, Maria, 6 Ære være Faderen efter pavens mening.

2) Foran den Korsfestedes billede (Krusifikset) 3 ganger trosbekjennelsen og en gang: «Vi tilber dig, Kristus, og lovpriser dig, fordi Du ved ditt hellige Kors har forløst verden».

3) Foran Guds Mors billede 7 «Hil dig, Maria» og en gang: «Preg min Frelsers store smerte — som den traff ditt moderhjerter — preg den dypt inn i min sjel» (salmeboken nr. 149, v. 6).

4) Igjen for Sakramentalteret trosbekjennelsen.

*

Oslo katolikker må avlegge 4 besøk i St. Olavs-, 4 i St. Halvards- og 4 i St. Dominikus-kirken.

På de steder hvor der både er kirke og eget kapell for søstrene må der avlegges 6 besøk i kirken og 6 i søstrenes kapell.

Der hvor der kun er ett kapell (Hamar, Stabekk, Tønsberg, Sylling), må 12 besøk avlegges i dette kapell. Søstrene på Vår Frue Villa kan avlegge de 12 besøk i sitt kapell.

Kirkebesøkene kan gjøres på én og samme dag eller på forskjellige dager. Og når man er gått ut av kirken kan man straks gå inn igjen og gjøre de andre besøk. Det er også tillatt å avlegge kirkebesøkene utenfor sin

menighet, bare det skjer i de av biskopen bestemte kirker. Herved gis også de eldre og sykelige søstre, som ikke kan gjøre ovennevnte kirkebesøk, tillatelse til å avlegge de 12 besøk i sitt eget kapell.

Gitt i Oslo den 18. april 1934.

† *Jac. Mangers,*
biskop av Selja. Ap. Vikar.

Hjertelig takk

for all oppmerksomhet i anledning av mitt 25-års prestejubileum.

P. Ladislaus Hol
O. F. M.

I kikkerten.

Det finnes uttrykk og vendinger som har en viss likhet med gjenferd. Det er blitt påvist at de er misvisende og ukorrekte, men de dukker atter og atter op igjen. De blir avlivet, men de vedblir uanfektet å vise sig i skrift og tale. Således får jesuittene stadig ansvaret for setningen: «Hensikten helliger midlet» — eller som Sigurd Ibsen uttrykte det: Jesuittene får med urette æren for å ha skapt denne fortreffelige grunnsetning! (fritt gjengitt efter hukommelsen). På samme måte går det med «den mørke middelalder». Historien lærer oss at det var et tidsrum med sterk vekst i kultur, men den gamle travet må være benådet med udødelighet! I et radiokåseri nylig traff man på den kjære, gamle kjenning, idet kåsøren dog tok denne svundne tids rettspleie i forsvær. Men mørk vedblir denne tidsalder å stå for folk flest — næsten like mørk som deres egen uvitenhet angående dette tidsrums historie.

Hørhjemme: —

OSLO. O. K. Y.'s marked avsluttedes søndag med en festlig kveld som hadde samlet fullt hus. Men så bød det jo også på en sjelden attraksjon: et «gjestespill» av Fredrikstad katolske Ungdomsforening, som elskverdigst hadde gitt tilsagn om å opføre sine «Olavsbilleder» og lystspillet «Gode granner» for publikum her i Oslo. Der var på forhånd gått ry av forestillingen — men den viste sig å stå ikke alene på høide med dette ry, men også å være endog ennu bedre. Det er et beundringsverdig arbeid og oppfinnsomhet som er nedlagt i disse «Olavsbilleder» for på et mildest talt innskrenket areal å skape en illuderende ramme om betydningsfulle momenter i helgenkongens liv. Men den kjærlighet til selve emnet, som har besjelet alle de medvirkende, har ikke kunnet undgå å virke inspirerende — og resultatet er vakker, stemningsfullt og kunstnerisk i dette ords egentlige betydning. Ti hvor teknikken glipper, trer inderligheten, alvor og ærbødigheten for den store oppgave støttende til så idéen får lyse klart allikevel — og hvor idéen lyser synlig selv i mindre fullkommen form, brenner alltid kunstens hellige flamme. I øvrig fikk forestillingen forhøiet verdi ved den forklarende tekst som bandt de enkelte optrin sammen til en helhet, og som blev mesterlig tolket av konferansieren. Dessuten må vi særlig komplimentere teatermaleren for hans andel — det var helt ut forbløffende hvad han hadde fått ut av intet eller næsten intet og hvilke rumvirkninger han opnådde hvor der praktisk

talt ikke fantes rum. Likeledes fortjener de smakfulle og forsiggjorte drakter særlig å nevnes med honnør. Etterpå gikk feiende og flott en liten komisk situasjon «Gode granner» over scenen — og det sier sig selv at bifallet antok ovasjonsmessig karakter, da forestillingen var slutt og man gjensidig hadde takket hverandre. Men vi her i Oslo har også god grunn til å takke — for om denne forestilling kan man virkelig bruke det gamle teatermotto: «ei blott til lyst». Fredrikstad katolske Ungdomsforening har vist oss hvad der kan utrettes på en liten scene med små midler og få optrædende — bare viljen til å gi noe virkelig verdifullt er der og man er sig sitt ansvar overfor all skapende kunst bevisst — selv i denne kunsts minste og svakeste forgreninger. Der er et langt sprang fra de sinnsvake og tåpelige farcer og såkalte «lystspill», som oftest nærmest er til å gråte over, og til «Olavsbillederne» — men besøket i søndags viste oss at spranget kan gjøres med godt resultat. Til ettertanke og efterfølgelse for oss herinne. — Men vi skal ikke glemme å takke O. K. Y. for hele denne ualmindelig vellykkede festaften, som tjente Y'ernes arrangementstalent til stor ære. Vi håper at de foruten æren også har fått bevis på publikums takknemlighet i tilfredsstillende materiell form — de energiske arrangører fortjener det for alt sitt strev! E.

STABEKK. Stabekk lokalled av St. Olavs forbund hadde siste torsdag den glede å høre sin egen kjære pastor de Paepe holde foredrag over pater P. L. M. Chanel, det første blodvidne i sin orden, hans lidelser og savn for å kristne de ville folkeslag på øen Futua, hvor han senere led martyrdøden. Det meget interessante og fengslende foredrag var ledsaget av lysbilleder og høstet et velfortjent bifall av den tallrike forsamling som hadde funnet veien hit ut, tross det dårlige vær. Etterpå var det selskapeleg samvær. Frithjof.

FREDRIKSTAD. Hvite-søndag fikk Fredrikstad menighet besøk av mgr. dr. Kjelstrup, som ved aftenandakten holdt et høist belærende foredrag om «Likkberningen og den katolske Kirke». Foredraget hadde samlet en mengde tilhørere, så kirken var fylt til trengsel. Om aftenen hadde St. Olavsforbundets lokalforening arrangert et møte som blev meget vellykket. Mgr. Kjelstrup fortalte på sin egen fengslende måte om sin reise til Færøyane. Foredraget blev illustrert med vakre lysbilleder. X.

GJØVIK. Nu har Totens menighet hatt besøk av pater Alby og pater Lutz, som holdt et glimrende foredrag hvor der var mange og gode tilhørere, som alle ønsket at pater Lutz om ikke så lenge igjen vilde gjeste Gjøvik. Dagen efter blev den hellige Messe lest hos Pettersens, og det var en høitidelighet som ikke kan beskrives, men vi måtte bare si takk! til våre fromme og gode dominikanerpatrer og aller mest til pater Alby, som allerede har nedlagt et stort arbeid. En andaktsstund som pater Alby forretter i våre hjem er ikke så lett å glemme, men den setter dype spor i våre hjerter og fornyer håpet om at engang vil kanskje også et litet kapell stå opreist på denne side av Mjøsen. Vi sender vår sogneprest hjertens takk! Familien Trekløveret.

Pater Lutz's foredragsreise i Mjøs-distriktene har vært meget fruktbar. Vistnok hadde han dengang ikke tid til å stanse på Hamar — det blir jo en annen gang — men Lillehammer og Gjøvik hadde den lykke å høre ham stille spørsmålet: «Hvad vil katolikken i de nordiske land?» og besvare det. Det inntrykk som Lillehammers publikum fikk av foredraget beskrives

således av «Gudbrandsdølen»: «Pater Lutz's foredrag igår (10. april) var taktfullt, klokt, vel beregnet og uhyre sympatisk fremført, det var som selve den katolske Kirke, smidig og vakker i formen, men klippefast i innholdet: veien til de kristnes enhet går gjennom den katolske Kirke, den som har eksistert i ubrutt successjon fra Apostelkirken». Og referenten slutter: «Det var fullt hus og foredraget blev hørt med spent opmerksomhet». Etter salens størrelse å dømme var der 120—150 tilhørere. I Gjøvik som bare teller 3000 innbyggere kunde man ikke vente et så stort auditorium, men foredraget var godt besøkt allikevel. Der var ca. 80—100 mennesker. «Vestopland» uttaler sig om foredraget i følgende ord: «Foredraget hadde samlet ganske bra hus og forsamlingen fulgte med interesse den saklige og sympatiske fremførte utredning som lå på et meget høit nivå. Den var båret av sterk tro og overbevisning og gav et klart inntrykk av talerens syn på det emne han behandlet.» Men det som avisen ikke sier er den glede som slike foredrag bringer de katolikker som bor ganske isolert i de byer hvor der ikke finnes noen kirke. Menighetens spredte medlemmer er pater Lutz meget takknemlig for den opmuntring han har gitt dem og vi sender vår varmeste takk til St. Olavs forbund som gav oss leilighet til å høre den veltalende foredragsholder.

M j ø s a.

— og derute:

ROM. Fire studenter fra det pavelige Beda-kolleg mottok påskelørdag den hellige prestevigsel i Lateran-kirken i Rom. Det er en bemerkelsesverdig begivenhet, fordi alle fire før de valgte prestegjerningen inntok fremskutte stillinger i samfundet. Father McDonnell var tidligere advokat, Father McNulty overlærer ved en høiere skole, Father Garrett arkitekt og Father Kelleher tollembedsmann. Nylig blev fra det samme Beda-kolleg, hvis opgave er å utdanne sådanne som først senere i livet er blitt kalt til arbeidet i Herrens vingård, uteksaminert en annen meget kjent skikkelse innenfor den engelske religiøse verden. Father Vernon Johnsen var tidligere en av den anglikanske statskirkes beste predikanter og var som sådan avholdt og ansett i vide kretser. Etter sin overgang til Moderkirken tråtte han inn i Beda-kolleg og mottok for ikke mange måneder siden den gyldige prestevigsel. Han er nu atter i full aktivitet og nu har han den store trøst å vite, at han ikke lenger taler på egne vegner alene, men som Kristi Kirkes representant.

O. K. Y.

tillater sig gjennom «St. Olav»s spalter å sende sin takk til alle som ved gaver har satt oss istand til å virkeliggjøre og med held å gjennomføre vårt marked. Likeledes takker vi alle som besøkte markedet og som ved sitt gode humør og sin offervilje bidrog til den store suksess.

Til slutt sender vi vår varmeste takk til Fredrikstad Katolske Ungdomsforening, som har vist O. K. Y.'s arbeide en så stor interesse, at de uten hensyn til avstanden, reiste hit inn til Oslo med alt sitt scenestyr og helt og holdent overtok den siste aftens underholdning, som av publikum blev mottatt med slik jubel og applaus, at den setter all annen honnør i skyggen.

Georg How, formann.

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

Det er med stor takknemlighet at redaksjonen av «St. Olav» hermed offentliggjør de første bidrag på vår innsamlingsliste. Og med de lyseste forhåpninger. Ti både de store og ikke minst de små bidrag har visst oss, at våre lesere virkelig føler den katolske presses sak som *sin* sak, og at der ikke forgjeves er blitt kalt på den samfølelse, som er kjernen i vår trosbekjennelse: vårt fellesskap i vår hellige katolske Kirke. Bak en slik appell som vårt oprop ligger jo alltid denne idé — og det er i sannhet oppbyggende å se denne idé nu også få form i det svar, som alle disse bidrag fra de største til de minste gir. Oppbyggende, ti en bygning bygges av små og store stener og selv den minste lille sten har sin betydning og kan ikke undværes om byggverket skal stå trygt og gi sikkert ly for dem som har bruk for det. Ingen må derfor synes at den sten han kan komme med er for liten — den er jo et uttrykk for god vilje, for samhørighetsbevissthet og derfor verdifull.

Og hermed være uttrykt vår hjerteligste takk for alt det vi allerede har mottatt.

INNSAMLINGSLISTE I:

Mgr. Snoeys	kr.	100.00
S. V.	»	2.00
Pastor Bergwitz	»	100.00
Pastor Ugen	»	300.00
Dominikanerinnene, St. Katarinahjemmet	»	35.00
«Opfyll din æresplikt og støtt din katolske avis»	»	200.00
Johan Olsen & Sønner	»	200.00
Nuss	»	2.00
«Prest»	»	15.00
Fra Bergen: «Fremad, «St. Olav», fremad!»	»	200.00
St. Josefssøstrene	»	1000.00
Yngling	»	0.50
N. N.	»	0.50
Frk. Marie Knudtzon	»	200.00
G. Bohne, Bergen	»	10.00
Lars Eskeland	»	100.00
Hamars menighet	»	20.00
A. S.	»	1.00
X. X.	»	1.00

Kr. 2.487.00